

Mitä uudistuskeinoja on esillä?

Janne Pelkonen, yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö, TELA

Sisältö

1.

Mitä eläkeuudistuskirjauksen sääntöpohjainen vakauttaminen voisi tarkoittaa?

2.

Mistä perusperiaatteista on pidettävä kiinni seuraavassa eläkeuudistuksessa?

Kolme elementtiä, paljon erilaisia intressejä

Eläkkeiden
rahoituksen
vahvistaminen

Eläkemaksut

**Eläkevarat ja niiden
tuotot**

Tulonjako
ja sen
muutos
ajassa

Eläkkeiden
tason
turvaaminen

Eläke-etuudet

Hallitusohjelman eläkekirjaukset ja toimeksianto

- Valmistellaan kolmikantaisesti työeläkemuutoksia rahoituksellisen kestävyuden varmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi.
- Eläkejärjestelmää kehitetään osana julkistaloutta.
- Uudentyyppinen perälauta: hallitus sitoutuu tekemään tarvittaessa itse tarvittavat päätökset.
- Sijoitustoiminnan tuottojen parantaminen kuuluu myös kokonaisuuteen, kuten myös yrittäjäeläkkeiden kehittämistarpeiden arviointi.
- Missä ovat pehmentävät ja työelämään liittyvät tekijät?
- **Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat työryhmän selvittämään työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin uudistamista → Q4 2023 – 31.1.2025**

Eläkeuudistuksessa on kaksi raidetta:

- Vahvistaa julkistaloutta 0,4 %/bkt = n. 1 mrd

1. päätösperäiset
uudistukset

2. sääntöpohjainen
eläkemaksun
vakautusjärjestelmä

**Hallitusohjelmassa ja toimeksiannossa
oleva eläkemaksutason
vakauttamisjärjestelmä voisi tarkoittaa
käytännössä nykyisten ja/tai tulevien
eläkkeiden leikkuria rahoitusongelmissa**

Mikä on sääntöpohjainen rahoituksen vakautusjärjestelmä?

- Rahoituksen vakautusjärjestelmä tasapainottaa taloudellista kestävyyttä.
- Työeläkkeisiin on jo nyt liitetty automatiikkaa:
  - a. elinaikakerroin
  - b. eläkeikä
- Olisiko kyseessä erityisvakauttaja, jolla on tarkkaan rajattu tarkoitus vai ns. yleisvakauttaja?
- Kyse on ennalta päätetystä toimintatavasta:
  - Tilanne, jossa vakautusjärjestelmä aktivoituu tiettyjen kriteerien pohjalta
  - Tapa ja aikaväli, joilla eläkejärjestelmän vakautusta tehdään
- Mitkä kaikki elementit olisivat mukana vakautusmallissa: maksut, etuudet, rahastot?

Mahdollisuudet

- Etukäteen päätetyt säännöt uudistamiselle
- Miten käytetään ylijäämää tai paikataan alijäämä?
- Järjestelmä hakeutuu taloudelliseen tasapainoon määritellyllä aikavälillä
- Mahdollisuus jyvittää rahoitusriskejä sukupolvien välillä/kesken
- Maksutason vakautus

Riskit

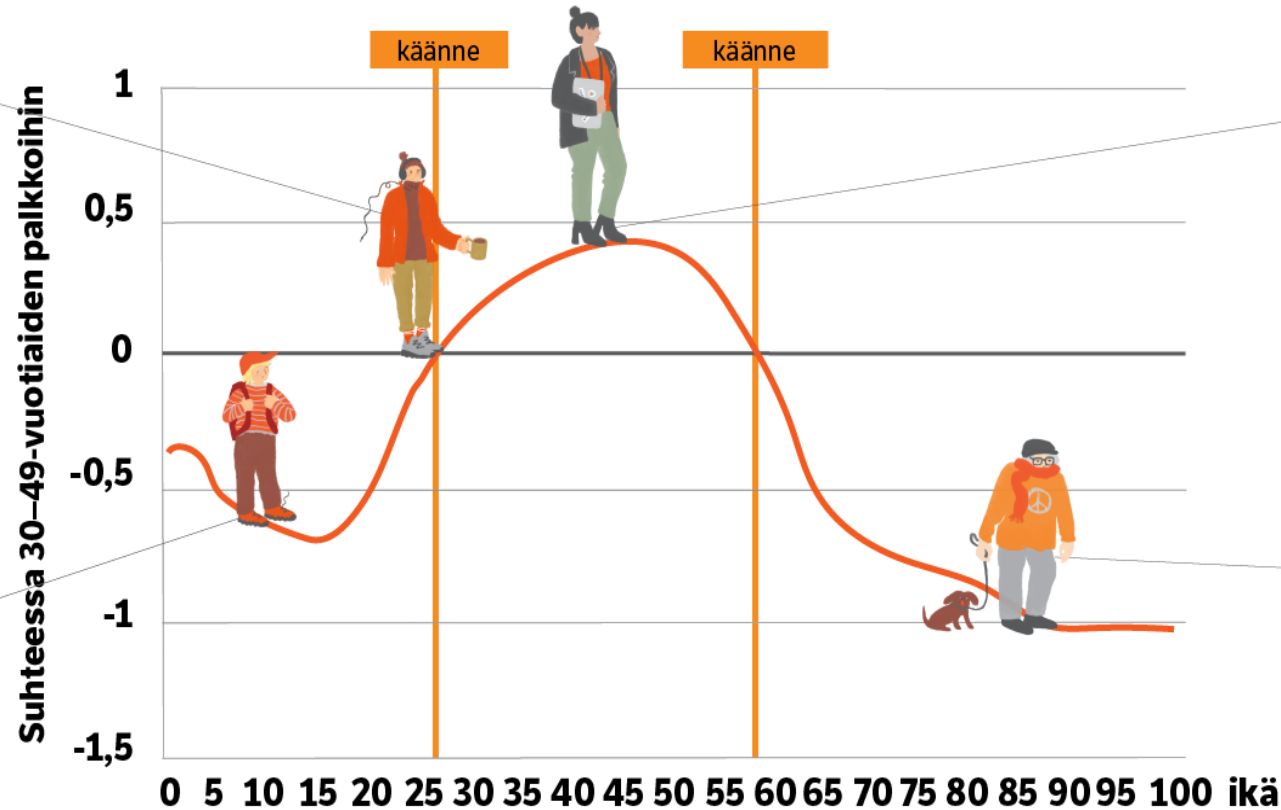
- Jos alkuperäiset säännöt eivät toimi muuttuneessa ajassa
- Vakautusjärjestelmä on altis politiikan suunnanmuutoksille
- Eläketurvan ennakoitavuus voi altistua taloussuhdanteille
- Sukupolvivaikutukset voivat olla sattumanvaraisia ja väliinputoajiakin voi syntyä
- Eläketurvan riittävyys

Mistä perusperiaatteista on pidettävä kiinni seuraavassa eläkeuudistuksessa?

Jokainen on välillä maksajana ja saajana

Elinvaihejäämälaskelma, kehittyneet maat, vuosi 2010

Alkulsina alamme saada palkkatuloja ja pian makamme enemmän veroja ja maksuja kuin saamme etuuksina ja julkisina palveluina.

Keski-ikässä työuran vakiintuneessa vaiheessa palkkatulot ovat korkeimmillaan ja kannamme suurinta vastuuta muiden ikäryhmien hyvinvoinnista.

Lapsena olemme ns. netto-saajia eli kulutamme enemmän kuin olemme ehtineet kerryttää palkkatuloja ja "tuottaa" yhteiskuntaan. Nuoruusaikaisesta kulutuksesta huomattava osa muodostuu palveluista, kuten koulutuksesta.

Vanhemmalla iällä tulonansaintakyky heikkenee ja siirrymme eläkkeelle. Lisäksi terveys- ja hoivapalvelujen tarve kasvaa iän myötä.

Lähde:

Ronald Lee, Andrew Mason, and members of the NTA network (2014). Is Low Fertility Really a Problem? Population Aging, Dependency, and Consumption. Science (346)

Riittävä eläketurva

- Kansaneläke turvaa minimin ja työeläke kohtuullisen toimeentulon suhteessa työtuloihin.
- Työeläke kertyy automaattisesti ja kattavasti koko työuran ajalta.
- Toimeentulo turvataan vanhuuden, työkyvyttömyyden ja perheenhuoltajan kuoleman varalta.
- Ansaittu eläke säilyttää arvonsa eläkkeellä ollessa.

Kestävä rahoitus

- Rahoitusvastuu on pääosin työnantajilla ja työntekijöillä.
- Työeläkerahastot ovat osa rahoitusta.

Toimeenpano

- Toimeenpano ja eläkevarojen hoito on hajautettu usealle toimijalle.

Työeläkkeen tulee olla jatkossakin ansioiden mukainen, etuusperusteinen, ennakoitava ja elinikäinen sekä inflaatiolta suojattu

Lopuksi

- Työeläkejärjestelmä tulee pitää erillisenä suhteessa muuhun julkistalouteen.
- Hallitusohjelman mahdollinen perälauta mittaisi puolueiden sitoutumista eläkejärjestelmän peruseriaatteisiin.
- Työurat ja työelämätekijät eivät näy uudistuksessa?
- Näyttää siltä, että ainakin hallitusohjelman kehystämä vakautusjärjestelmä olisi nykyisten ja/tai tulevien eläkkeiden leikkuri talousongelmissa.
- Keinoja työeläkerahastojen riskitason maltilliseen nostamiseen on useita.
- Sijoitustoimintaan ehdotettavien muutosten vaikutuksia on analysoitava huolellisesti.

Kiitos!